

охорони культурної спадщини; 8) ведення Державного реєстру нерухомих пам'яток України; 9) подання Кабінету Міністрів України пропозицій про затвердження Списку історичних населених місць України та про внесення змін до нього; 10) здійснення нагляду за виконанням робіт з дослідження, консервації, реабілітації, реставрації, ремонту, пристосування й музеєфікації пам'яток та інших робіт на пам'ятках; 11) заборона будь-якої діяльності юридичних або фізичних осіб, яка створює загрозу об'єкту культурної спадщини або порушує законодавство у сфері охорони культурної спадщини та інші заходи що передбачені законодавством[2].

Предметом охорони об'єкта культурної спадщини є характерна властивість об'єкта культурної спадщини, що становить його історико-культурну цінність, на підставі якої цей об'єкт визнається пам'яткою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про культуру». [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрану.
2. Закон України «Про охорону культурної спадщини». [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрану.
3. Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрану.
4. Закон України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей» [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
5. Заключительный акт межправительственной конференции о защите культурных ценностей в случае вооруженного конфликта. Гаага, 1954 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.spb-icr.ru/defence/info/tom4/tom4-327.php>.
6. Конвенция об охране всемирного культурного и природного наследия [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://nasledie.org.ru/legalbase/sodeist>

Кальченко Т.Л.,

професор кафедри кримінології та
кримінально-виконавчого права
Національної академії внутрішніх справ.

КРИМІНОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ВІКТИМОЛОГІЧНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ ЩОДО ЖІНОК

Останнім часом в умовах дестабілізації соціально-політичної та економічної ситуації в Україні набули поширення насильницькі злочини щодо осіб жіночої статі. Це зумовлює необхідність кримінологічного аналізу проблемних питань що стосуються розробки та проведення заходів віктимологічної профілактики відносно жінок, які стали жертвами злочинних посягань.

Кримінологічна наука визначає, що віктимологічна профілактика - це проведення державними органами, громадськими об'єднаннями та окремими громадянами системи заходів, які ставлять за мету попередження злочинів шляхом недопущення реалізації віктимних властивостей окремих груп осіб (підлітків, жінок, осіб похилого віку).

За даними статистики, лише в 2010-2014 рр. від злочинів постраждало понад два з половиною мільйони осіб, з яких понад 86 тисяч загинуло. При цьому серед усієї сукупності злочинних посягань особливе занепокоєння викликають ті, що спрямовані саме на осіб жіночої статі. Коло таких кримінальних правопорушень постійно розширюється, а збільшення кількості жінок як потерпілих, уже ні в кого, не викликає сумнівів.

А отже, на сьогодні, цю проблему вже не можна залишати поза увагою як науковців так і практиків. Так, лише за офіційними даними, жертвами кожного другого злочинного посягання стають жінки, частка яких серед потерпілих коливається в межах 37,5–39,8%[1]. Вони є жертвами кожної другої крадіжки, кожного третього шахрайства та розбійного нападу, кожного четвертого пограбування, кожного другого вбивства, кожного четвертого тяжкого тілесного ушкодження. При вчиненні насильницьких злочинів проти особи, таких як зґвалтування, сексуальні домагання, торгівля людьми, частка жінок є набагато більшою.

Наразі, на нашу думку, потрібно також враховувати недосконалість статистичної звітності, високий рівень латентності, що характерний для злочинів, жертвами яких є жінки, адже масштаби вказаної проблеми відповідно набувають загрозливого характеру. Крім того, помітна поширеність злочинів, учинених щодо жінок, у структурі всієї злочинності, нестабільність їх динаміки, набуття нових негативних якісних характеристик, гранично високий ступінь їх суспільної небезпеки, труднощі в їх запобіганні та припиненні – це лише незначна частина з того, що обумовлює нагальну потребу в їх поглибленому дослідженні, кримінологічному аналізі та розробці шляхів їх профілактики.

Підкреслюючи проблеми щодо здійснення заходів віктимологічної профілактики серед жінок, в першу чергу, слід звернути увагу на значне поширення насильства в сім'ї. На сьогодні відповідно до Закону України “Про насильство в сім'ї”, спеціальними заходами віктимологічної профілактики з недопущення та запобігання насильства в сім'ї є: офіційне попередження про неприпустимість вчинення насильства в сім'ї; офіційне попередження про неприпустимість віктимної поведінки щодо насильства в сім'ї; взяття на профілактичний облік членів сім'ї, які вчинили насильство в сім'ї; захисний припис; стягнення коштів на утримання жертв насильства в сім'ї у спеціалізованих установах (кризових центрах) для жертв насильства в сім'ї.

Однак, вважаємо, що вищезазначені нами заходи віктимологічної профілактики на сьогодні не є достатніми, та у багатьох випадках взагалі вони можуть не застосовуватись через певні недоліки, як в діяльності органів внутрішніх справ, так і через особистісне негативне ставлення населення до жінок, які звернулися за такою допомогою[2].

Сьогодні в європейських країнах практично у всіх навчальних закладах читають лекції з прикладної віктимології, запроваджують корисні для жіночої частини населення рекомендації, такі, як: не сідати в автомобіль до сторонньої людини; не заходити до незнайомих людей додому; не входити в ліфт з незнайомими чоловіками тощо. Зокрема, також можна жінкам пройти спеціальний тренінг: засвоїти прийоми самозахисту, відпрацювати до автоматизму методику застосування індивідуальних захисних засобів[3]. Вважаємо, що

такий досвід потрібно поширювати і в Україні. Разом з цим, у більшості країн, де існує заборона на зберігання і носіння вогнепальної зброї, законодавцем дозволено носіння і використання газових пістолетів і аерозольних балончиків, електрошокерів, світлових пістолетів, застосування яких може на деякий час вивести нападників з ладу і дозволяє жертві вжити відповідних заходів захисту.

Засоби індивідуального захисту, такі як газові балончики, газові пістолети та електрошокери, популярні і в Україні, але їх не всі вміють використовувати. Необхідно, щоб купуючи засоби індивідуального захисту, кожна жінка обов'язково була ознайомлена з правилами поводження з ними та їх характеристиками, це може бути консультація продавця або зрозуміла інструкція.

Вважаємо, що серед заходів віктимологічної профілактики щодо жінок необхідно застосовувати наступне: по перше, проводити тематичні бесіди з правил поведінки в громадських місцях стосовно того, як не стати жертвою нападу у вечірній та нічний час, як вести себе під час зустрічі з групою неповнолітніх, які налаштовані агресивно; по-друге, проводити профілактично-роз'яснювальну роботу із сім'ями, в яких панує насильство та жорстокість; по-третє, особливу слід звернути на освітлення вулиць та скверів спальних мікрорайонів, особливо в тих місцях, які є найбільш віктимогенними.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1.Чеханюк Л.В. Віктимологічна детермінація злочинних посягань, учинених щодо жінок / Л.В.Чеханюк// Митна справа. – 2009. – №6. – С.163–168.
- 2.Сіренко О. Заходи віктимологічної профілактики злочинності неповнолітніх //Підприємництво, господарство і право. -2004. - № 1. - С. 92-95.
- 3.Меркулова В.О. Жінка як суб'єкт кримінальної відповідальності. - Одеса, 2003. - С. 36-37.
- 4.Райкрофт Ч. Критический словарь психоанализа. - СПб., 1995. - С.68.